

Raadsvoorstel

onderwerp	Actualisatie participatiebeleid: Het Participatiekompas
zaaknummer	Z/25/499637
documentnummer	INT/25/1275229
portefeuillehouder	Aad van Orden
portefeuille	Participatie

1. Samenvatting

De gemeente Zevenaar wil participatie structureel en professioneel vormgeven als vanzelfsprekend onderdeel van beleid, uitvoering en bestuur. Daarom is een kader opgesteld: *Het Participatiekompas*. Dit kompas biedt een uniforme werkwijze en concrete handvatten voor samenwerking *tussen* gemeente, inwoners, maatschappelijke organisaties en andere betrokkenen. Het helpt willekeur te voorkomen, verhoogt de kwaliteit van participatie en ondersteunt bij het maken van onderbouwde keuzes.

Het kompas draagt bij aan de voorbereiding op de verplichte participatieverordening per 1 januari 2027 en ondersteunt bij grote maatschappelijke opgaven zoals de Omgevingswet, gebiedsgericht werken en de energietransitie. Door nu te investeren in een gedeelde werkwijze en houding, wordt participatie duurzaam verankerd in de organisatie en ontstaat meer vertrouwen, inclusie en efficiëntie.

2. Raadsvoorstel

Wij stellen uw raad voor om:

1. de kadernotitie Het Participatiekompas vast te stellen;
2. in 2026 een incidenteel budget van €20.000 beschikbaar te stellen voor ontwikkeling en implementatie van Het Participatiekompas en ten laste te brengen van de Algemene Reserve 2025.

3. Waarom naar de raad

Dit voorstel sluit aan bij het coalitieakkoord, waarin is uitgesproken dat de gemeente Zevenaar wil investeren in participatie. Door de kadernotitie *Het participatiekompas* aan de raad voor te leggen, wordt deze ambitie beleidsmatig verankerd en ontstaat er een gedeeld vertrekpunt voor participatie binnen de gemeente.

De raad is bevoegd om over dit voorstel een besluit te nemen op grond van 'Algemene' bevoegdheid tot regeling en bestuur inzake de huishouding van de gemeente (artikel 108 van de Gemeentewet).

4. Doelstelling en beoogd resultaat

Een goede samenwerking tussen inwoners, gemeente, ondernemers, (maatschappelijke) organisaties en andere betrokkenen, zodat plannen en uitvoering beter aansluiten bij de mensen voor wie we het doen; inwoners van de gemeente Zevenaar.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

1.1 *Geborgde, structurele samenwerking zorgt voor vertrouwen en samenhang.*

Structurele samenwerking versterkt de betrokkenheid en het onderling vertrouwen. Dit is de basis voor maatschappelijk draagvlak, innovatie en creativiteit, efficiënter gebruik van middelen en sterkere lokale gemeenschappen.

1.2 *Het Participatiekompas is voor elk initiatief.*

Er zijn veel verschillende initiatieven en veel verschillende initiatiefnemers. Het kompas geeft voor elk (type) initiatief de juiste participatievorm. Om ervoor te zorgen dat iedereen het kompas ook toepast sluiten we met de werkwijze aan op bestaande processen en zorgen we voor bewustwording en ondersteuning.

1.3 *Het participatiekompas biedt concrete handvatten om de kwaliteit van participatie te borgen.*

Gebruikers krijgen praktische ondersteuning bij het vormgeven van participatie, wat leidt tot beter onderbouwde keuzes en hogere kwaliteit van samenwerking.

1.4 *Gemeenten moeten voldoen aan de wettelijke kaders binnen de Omgevingswet en zijn verplicht op 1 januari 2027 een participatieverordening te hebben.*

Het kompas draagt bij aan de voorbereiding op deze wettelijke verplichtingen en biedt een inhoudelijke basis.

2.1 *Het budget maakt het mogelijk om het kompas en de toolbox daadwerkelijk te ontwikkelen, te testen en te implementeren.*

Zonder deze middelen blijft het beleid een papieren werkelijkheid en wordt de gewenste cultuurverandering niet geborgd.

Alternatieven

Het alternatief is om *Het Participatiekompas* niet vast te stellen en de bijbehorende toolbox niet verder te ontwikkelen. In dat geval ontbreekt een gemeenschappelijk vertrekpunt voor participatie binnen de gemeente. Participatie wordt dan per initiatief of afdeling verschillend ingevuld, wat leidt tot versnippering, kwaliteitsverschillen en het risico op willekeur. Het kompas draagt bij aan het uitvoeren van een afspraak uit het collegeprogramma; zonder vaststelling blijft deze afspraak onbeantwoord.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?

De implementatie van Het Participatiekompas gebeurt gefaseerd en in samenwerking met inwoners, maatschappelijke organisaties en interne collega's van verschillende domeinen. In 2026 starten we met het ontwerp van het kompas, het vullen van de toolbox en het organiseren van trainingen. Deze onderdelen worden gekoppeld aan bestaande participatieprocessen, waardoor efficiëntie en betrokkenheid worden vergroot.

Evaluatie is nodig. Jaarlijks vindt een integrale evaluatie plaats van het kompas en de werkwijze. Daarbij worden praktijkervaringen, signalen uit de samenleving en feedback van gebruikers verzameld en besproken. Op basis hiervan worden verbeteringen voorgesteld en waar nodig ter besluitvorming voorgelegd aan college en raad. Zo blijft het beleid actueel, effectief en afgestemd op de behoeften van inwoners en partners.

7. Klimaat en duurzaamheid

Participatie speelt een sleutelrol in het realiseren van duurzame en toekomstbestendige beleidsopgaven. Door inwoners en partners actief te betrekken bij thema's als energietransitie, klimaatadaptatie en circulaire economie, ontstaat meer draagvlak en betere oplossingen die aansluiten bij lokale behoeften. Het participatiekompas ondersteunt deze processen door samenwerking te structureren en te versterken.

8. Participatie

Dit document is een actualisatie van de notitie *Participatie, een kijk op de samenwerking tussen inwoners en gemeente 2018* van Zevenaar Verbindt en de *Participatieleidraad, een goede omgevingsdialoog (2022)*. Bij totstandkoming van het tweede document zijn inwoners, adviseurs en partners betrokken door middel van gesprekken en een enquête. De belangrijkste uitgangspunten van het geactualiseerde beleid zijn overgenomen uit de eerdere notities. Een uitgebreid participatieproces maakt deel uit van het plan van aanpak voor de nieuwe werkwijze participatie.

9. Communicatie

De raad wordt actief meegenomen in de stappen die worden gezet rondom de implementatie van het participatiekompas en de verdere ontwikkeling van de toolbox. Begin 2027, na een eerste evaluatie, wordt een raadsinformatiebrief (RIB) aangeboden waarin de ervaringen, effecten en eventuele bijstellingen worden gedeeld. Hiermee blijft de raad betrokken bij de doorontwikkeling van participatie in Zevenaar en wordt transparantie geborgd.

10. Kosten, baten en dekking

Voor de verdere uitwerking van het participatiekompas en de ontwikkeling van de toolbox zijn middelen nodig. De incidentele kosten bedragen €20.000,- en zijn bestemd voor communicatie; het ontwerp van het participatiekompas en de visuele en inhoudelijke ontwikkeling van de toolbox. Hiervoor is op dit moment geen budget beschikbaar, waardoor het volledige bedrag wordt aangevraagd.

Zodra het participatiekompas is vastgesteld en geïmplementeerd, ontstaat een gedeelde werkwijze die leidt tot efficiëntere processen. Dit voorkomt dubbel werk, bespaart tijd en middelen. Bestaande kennis en ervaringen worden beter benut.

11. Bijlagen

De volgende bijlagen horen bij dit voorstel:

Volgorde	Documentnummer	Naam
1.	INT/25/1275687	Het Participatiekompas

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris
Danielle Jansen

De burgemeester
Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

onderwerp	Actualisatie participatiebeleid: Het Participatiekompas
zaaknummer	Z/25/499637
documentnummer	INT/25/1275229

De raad van de gemeente Zevenaar;

overwegende dat het vaststellen van voorliggend besluit een voorwaarde is voor participatie als vanzelfsprekend onderdeel van beleid, uitvoering en bestuur

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar:

Gelet op artikel 108 van de Gemeentewet

besluit:

1. de kadernotitie Het Participatiekompas vast te stellen;
2. in 2026 een incidenteel budget van €20.000 beschikbaar te stellen voor ontwikkeling en implementatie van Het Participatiekompas en ten laste te brengen van de algemene reserve.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar, gehouden op 17 december 2025.

De griffier
Lennart Sluis

De burgemeester
Lucien van Riswijk